



HRVATSKA RIJEČ

LIST ZAJEDNICE HRVATA U RS MAKEDONIJI

ILISTOPAD 2022. G. BR. 44

ZHRSM ČESTITA SPOMENDAN 8. listopada Dan Hrvatskoga sabora





**ВЕСНИК НА
ЗАЕДНИЦАТА НА ХРВАТИ
ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА**
**GLASILO ZAJEDNICE HRVATA
U REPUBLICI SJEVERNOJ MAKEDONIJI**

Za nakladnika:

Nevenka Kostovska

Glavna i odgovorna urednica:

Nevenka Kostovska

Redakcija:

Vlaho Brangjolica

Josip Tunić

Nenad Nemet

Violeta Kalić

Jadranka Čadinovska

Matilda Petrovska

Naum Dunoski

Jakov Lambaša

Drago Kotaranin

Nada Maretić

Žarko Kamčev

Mirjana Vasileva

Jasna Knapić-Shaughnessy

Lektor:

Marko Pavelić

Fotografije:

Vlaho Brangjolica

Grafički dizajn:

Vinsent Grafika, Skopje

Tisak:

Vinsent Grafika, Skopje

Nakladnik:

Zajednica Hrvata u R.S. Makedoniji, Skopje
Nikola Parapunov b.b. Zgrada 8.

Poštanski pretinac: 832

Mob.: 078 383 696



**Glasiло se tiska finansijskom potporom
Ministarstva Kulture RS Makedonije
Весникот Финансиски е поддржан од
Министерство за култура на РС Македонија**

UREDNIKOV KUTAK



POŠTOVANI HRVATI, ČLANOVI ZHRSM-A, POŠTOVANI PRIJATELJI!

Iza nas je dugo i vruće ljeto! No i pored istog, Zajednica uspješno, temeljno i transparentno realizira više aktivnosti. Neosporno je da je ZHRSM unazad 3 godine postala najutjecajnija i najaktivnija Zajednica manjina u Makedoniji i da su Makedonske državne institucije prepoznale kapacitet i zahtjeve ZHRSM. Ističem povijesni trenutak za Hrvate u RS Makedoniji. Radi se mogućnosti izmjene preambule Ustava RS Makedonije u dijelu, pored drugih, spominjanja i Hrvatske manjine. Želim vas uvjeriti da će naša Zajednica i dalje aktivno raditi na pravnom zao-

kruživanju ove aktivnosti u Sobranju SR Makedonije. U tom smislu je i značajno učešće Josipa Tunića na konstitutivnoj sjednici 3. saziva Savjeta Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike Hrvatske, čiji je on član, u Zagrebu ovog srpnja.

S druge strane, u ovom periodu, praktično je realiziran finansijski program potpore Hrvatskoj nacionalnoj manjini u RS Makedoniji, od strane Središnjeg državnog ureda u Zagrebu. Predviđeni projekti za ZHRSM za 2022/2023 godinu, koji su na razini od 27% odobrenih sredstava za Hrvatske udruge u RS Makedoniji, planiraju se fokusirati na očuvanju hrvatske kulture, baštine i jezika, kao i jačanju hrvatskog zajedništva.

U cilju praktične realizacije predviđenih aktivnosti, Predsjedništvo ZHRSM, koje se redovito sastaje i nosi statutarne odluke, donijelo je odluku da se, svakog utorka, organizira druženje članova ZHRSM i Hrvata u RSM u našim uređenim, obnovljenim i potpuno renoviranim prostorijama Zajednice. U tom smislu u posjeti prostorijama Zajednice bio je i Skopski biskup i strumičko-skopski eparh Kiro Stojanov s novim skopskim župnikom paterom Vinkom Maslačom. Pokraj druženja i skromnog domjenka razmijenili smo mišljenja od daljnjem poboljšanju položaja Hrvata u Makedoniji i izvršili analizu aktivnosti s ciljem očuvanja hrvatske tradicije, kulture i jezika na ovim prostorima. Skopski biskup je ovom prilikom izvršio proces posvećenja prostorija Zajednice.

Ovog ljeta naša su djeca bili polaznici Škole Hrvatskog jezika u Ohridu, pod rukovodstvom profesora hrvatskog jezika i kulture u RS Makedoniji Marka Pavelića, gdje su, osim učenja hrvatskog jezika, upoznavali i kulturu, povijest i tradiciju različitih dijelova Republike Hrvatske, a istodobno su u ljetnom ruhu upoznavali i povijesne spomenike kulturne baštine RS Makedonije kojima obiluje ohridska regija.

Istovremeno smo u kolovozu bili domaćini folklornoj sekciji i tamburaškom orkestru KUD-a „Sv. Juraj“- Draganić, Karlovačka županija, koji su održali otvoreni koncertni nastup u Gradskom parku u Skopju u svojim narodnim kostimima, s Draganićkom nošnjom, a s ciljem prezentacije tradicijske baštine tog dijela Republike Hrvatske. Tamburaški orkestar KUD-a sastoji se od polaznika različitih generacija, ali istog glazbenog dosega u izvođenju tamburaških melodija, koji je svakako interesantan svim generacijama Hrvata u Makedoniji, a sigurni smo da smo i osvježili prostor kulturnih događanja u Skopju ovog ljeta.

Želim vas izvijestiti da nas, sve zajedno, očekuje puno posla ove jeseni! Očekuju nas projekti vezani za gostovanje Kulturno umjetničkog društva „Šubić“ iz Hrvatske, organizacija naučne konferencije i izdavanje novog Zbornika radova „Ivo Puhar“, vezan za Hrvatske profesore koji su formirali Makedonske fakultete u 20.stoljeću, a temeljem Memoranduma o suradnji s Pravnim Fakultetom na UKIM-u Skopje; gostovanje umjetnika iz Šibenika; izdavanje novog broja našeg glasila „Hrvatska riječ“; sudjelovanje na 27. Forumu Hrvatske matice iseljenika u Zagrebu; sudjelovanje na redovnoj godišnjoj sjednici MMO-a u Zagrebu (Međuvladin mješovit odbor Hrvatske i Makedonske vlade) i dr. Podsjećam, vrata Zajednice svim Hrvatima i prijateljima Zajednice su uvijek otvorena....Računam na vas ...

Nevenka Kostovska, Predsjednica ZHRSM



JOSIP TUNIĆ, U ZAGREBU

PRISUSTVOVAO NA KONSTITUIRAJUĆOJ SJEDNICI TREĆEG SAZIVA SAVJETA VLADE REPUBLIKE HRVATSKE ZA HRVATE IZVAN REPUBLIKE HRVATSKE

Josip Tunić, Član Savjeta Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike Hrvatske – predstavnik Hrvatske nacionalne manjine za Sj. Makedoniju je 7. srpnja 2022 godine u Zagrebu, sudjelovao na konstituirajućoj sjednici trećeg saziva Savjeta Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

Na navedenoj sjednici izabrano je novo vodstvo. Predsjednik trećeg saziva Savjeta Vlade je Ivan Gugan, predstavnik hrvatske nacionalne manjine iz Mađarske, dok su potpredsjednici ovog savjetodavnog tijela Vlade: Milijana Glamuzina predstavnica za Bosnu i Hercegovinu, Jasna Vojnić predstavnica za hrvatsku nacionalnu manjinu, Goran Strniša predstavnik za europsko iseljništvo te Zvonimir Aničić predstavnik za preookeansko iseljništvo.



DRŽAVNI TAJNIK SREDIŠNJEG DRŽAVNOG UREDA ZA HRVATE IZVAN REPUBLIKE HRVATSKE

Zvonko Milas uputio je čestitke i riječi podrške novoizabranima te istaknuo:

„Ova nova energija djeluje obećavajuće i vjerujem da ćemo kvalitetno i uspješno surađivati u razvoju odnosa hrvatske države i hrvatskog naroda koji živi izvan njezinih granica - ciljevi su nam zajednički:

Oснаživanje hrvatskog identiteta kod najmlađih generacija, jačanje povezanosti, jačanje komunikacije i uspješna suradnja na novim projektima.

Zajedno prepoznavamo izazove s kojima se hrvatski narod susreće u svijetu, od Bosne i Hercegovine, Srbije do Australije. Zajedno nalazimo rješenja.

Tome nas uči i naša povijest - da smo i u nemogućim okolnostima uspjeli kada smo tako zajedno radili i djelovali.“

Na konstituirajućoj sjednici sudjelovao je i predsjednik Vlade Republike Hrvatske Andrej Plenković, koji je dao bezrezervnu podršku Hrvatima izvan Republike Hrvatske te ih pozvao da svojim inicijativama i pozitivnim iskustvima iz zemalja u kojima žive doprinesu radu Vlade.



U svom izlaganju Član Savjeta Vlade, Josip Tunić, istaknuo je trenutak povijesne aktivnosti za Hrvate u Makedoniji i aktivno djelovanje ZHRSM u aktivnostima s ciljem poboljšanja političko- pravnog statusa Hrvata putem mogućeg priznavanja Hrvatske manjine u preambuli Makedonskog ustava.

Posebno se osvrnuo na Pred popisnu kampanju ZHRSM-a i rezultate Popisa stanovništva u RS Makedoniji izvršenog 2021. godine, a prezentirao je i realizirane projekte ZHRSM-a tijekom 2021. i 2022. godine s ciljem očuvanja hrvatske kulturne baštine i hrvatskog jezika na ovim prostorima.

Skopski biskup i strumičko-skopski Eparh g. Kiro Stojanov u posjeti ZHRSM



Skopski biskup i strumičko-skopski eparh g. Kiro Stojanov te novi skopski župnik pater Vinko Maslač, 20.09.2022 posjetili su prostorije ZHRSM-a za vrijeme redovnog druženja članova i prijatelja Zajednice.

Pokraj druženja i skromnog domjenka, razmijenila su se mišljenja od daljnjem poboljšanju položaja Hrvata u Makedoniji te izvršila analiza realiziranih aktivnosti s ciljem očuvanja hrvatske tradicije, kulture i jezika na ovim prostorima.

Dokazani prijatelj Zajednice, eparh Stojanov e ovom prilikom je izvršio posvećenje prostorija Zajednice te poželio uspjeh u daljnjem radu.

U svom kratkom obraćanju novi župnik Katedrale Presveto Srce isusovo u Skopju, pater Vinko Maslač, je izrazio ogromnu radost što je došao službovati u Makedoniju. Istaknuo je da svi Hrvati moraju biti u zajedništvu i da zajedno puno toga možemo uraditi. – Istaknuo je, da moramo se brinuti jedni o drugima i uzajamno pomagati i pozvao sve vjernike na brojnije prisustvo misnim slavljinama – koje život znače.





U ORGANIZACIJI ZHRSM I UZ POTPORU GRADA SKOPJA,

KULTURNO-UMJETNIČKO DRUŠTVO “SVETI JURAJ”, DRAGANIĆ IZ KARLOVAČKE ŽUPANIJE GOSTOVALO JE SREDINOM KOLOVOZA U SKOPJU

Folklorna sekcija i Tamburaški orkestar KUD-a „Sv. Juraj“- Draganić, održali su 21. kolovoza 2022. godine otvoreni koncertni nastup u Gradskom parku u Skopju, u svojim narodnim kostimima, s Draganićkom nošnjom, i mnogobrojnoj publici prezentirali tradicijske baštine tog dijela Republike Hrvatske.

Posebni dojam je ostavio Tamburaški orkestar KUD-a koji se sastoji od polaznika različitih generacija, ali istog glazbenog dosega u izvođenju tamburaških melodija, koji su svakako bili zanimljivi svim generacijama Hrvata u Makedoniji, a sigurni smo da su i osvježili prostor kulturnih događanja u Skopju ovog ljeta.



U organizaciji ZHRSM, u Ohridu održana ljetna škola hrvatskog jezika i kulture za mlade Hrvate

Od 25. lipnja do 2. srpnja 2022 godine, u Ohridu, održana je ljetna škola hrvatskog jezika i kulture za mlade Hrvate. Nositelj projekta Zajednica je Hrvata u Republici Sjevernoj Makedoniji (ZHRSM), a projekt je financiran sredstvima osiguranih putem Granta podrške Vlade RS Makedonije i Ministarstva vanjskih poslova RS Makedonije, te uz sudjelovanje nastavnika i polaznika hrvatske nastave u Makedoniji. Projekt je organiziran po uzoru na ljetnu školu kakvu makedonska nacionalna manjina u Hrvatskoj organizira na J topli obroci i prijevoz, a edukativni program pripremili su i vodili osim učitelja hrvatske nastave u Makedoniji i profesori hrvatskog jezika, povijesti te klavira iz Republike Hrvatske.



Polaznici ljetne škole krenuli su iz Skopja u jutarnjim satima te stigli u Ohrid rano popodne. Ručak i smještaj u hotel zauzeli su većinu popodneva, a polaznici su odmah iskoristili i priliku da se okupaju u Ohridskom jezeru. Prije večere održana je i prva radionica na kojoj su se polaznici osim međusobno upoznali i s programom Ljetne škole te preuzeli edukativne materijale – kemijske, bilježnice, fascikle i drugo. Nakon večere uslijedili su druženje i zabava.

Za polaznike je bio osiguran smještaj u hotelu Kongresnog centra, Polaznici su na ljetnoj školi bili podijeljeni s obzirom na uzrast, a za njih su svaki dan organizirana dva bloka radionica po jedan u jutarnjem i popodnevnom terminu. Vrijeme između radionica iskorišteno je za odlazak na plažu, kupanje, druženje i odmor. U sklopu ljetne škole odvijale su se radionice hrvatskog jezika, književnosti, geografije, glazbe i plesa, a polaznici su se okušali i u sportskim aktivnostima, ping-pongu i košarci, pripremili kazališnu predstavu te imali priliku pokazati svoje kreativne i umjetničke talente na likovnoj radionici.

Večeri su bile prilike za opušteno druženje uz društvene igre, glazbu, ples i sport, a poseban pečat ljetnoj školi dale su i proslave čak tri rođendana koje su svaka na svoj način obilježile večernje programe.



Popodne 27. lipnja bilo je rezervirano za izlet u Ohrid te obilazak nekih od njegovih 365 prekrasnih crkvi, kao i druge povijesne baštine. Polaznici su se tako imali priliku popeti na Samoilovu tvrđavu, obići antički teatar te veličanstveni ohridski manastir Kaneo. Uslijedila je vožnja čistim ohridskim jezerom te slobodno vrijeme u centru grada koje su polaznici iskoristili za druženje i šetnju te kako bi pojedeli sladoled ili popili sok prije povratka na večeru u hotel.

Dok su jutro bila posvećena ozbiljnijim edukativnim dijelovima hrvatskog jezika i književnosti u kojima je naglasak bio stavljen na komunikaciju među učenicima, ali i savladavanje pisanog i jezičnog izričaja, popodneve radionice odlikovale su se poticanjem kreativnosti i mašte, ali i upoznavanjem s bogatom kulturnom baštinom hrvatskog naroda, kao i geografskom raznolikošću Hrvatske. Tako su učenici naučili nešto o različitim narječjima hrvatskog jezika, razlikovati pojedine regije Hrvatske kao i njihova obilježja, upoznali glazbene instrumente vezane uz hrvatski folklor, plesali te na koncu i uvježbali stihove hrvatske himne Lijepa naša. Uz te aktivnosti polaznici su pripremili i kratku kazališnu predstavu u 3. čina koja je adaptirala legendu o dolasku Hrvata na područje Hrvatske u 7. stoljeću.

Posljednji dan škole protekao je u druženju i kupanju, pripremanju za put te generalnoj probi i pripremanju za zatvaranje ljetne škole. Večernja manifestacija kojom je završila prva Ljetna škola u Ohridu održana je u nazočnosti djela roditelja, te s posebnim zadovoljstvom valja naglasiti i učenika iz drugih grupa koji su u tom trenutku također bili gosti hotela. Time su potvrđeni interes i zanimanje za aktivnosti Ljetne škole, ali i bliski i prijateljski odnosi između mladih naraštaja Makedonaca i Hrvata koji odlikuju bogatu i snažnu kulturu naše dvije prijateljske zemlje. Završna manifestacija otvorena je izvedbom himne Republike Hrvatske, „Lijepom naša“, koju su izveli sami polaznici, nakon čega je uslijedila podjela diploma te prigodnih poklona. Na koncu je za publiku izvedena i pripremana kazališna predstava, a likovni radovi polaznika izloženi su u galeriji hotela.



ZHRSM ČESTITA SPOMENDAN 8. listopada - Dan Hrvatskoga sabora

U Hrvatskoj se 8. listopada obilježava kao spomendan - Dan Hrvatskoga sabora u sjećanje na dan kada je Sabor Republike Hrvatske 1991. godine jednoglasno donio Odluku o raskidu svih državnopravnih veza Republike Hrvatske s bivšom državom SFRJ.



Sabor je pritom utvrdio da Republika Hrvatska više ne smatra legitimnim i legalnim ni jedno tijelo dotadašnje SFRJ, te da ne priznaje valjanim niti jedan pravni akt bilo kojeg tijela koje nastupa u ime bivše federacije, koja više, kao takva, ne postoji.

Ta je značajna odluka Sabora donesena nakon što je prethodnoga dana istekao tromjesečni moratorij na hrvatsku Ustavnu odluku o samostalnosti i suverenosti koju je Sabor donio 25. lipnja 1991. godine. Naime, stupanje na snagu ove Odluke odgođeno je tada za tri mjeseca na osnovi Brijunske deklaracije od 7. srpnja, odnosno na zahtjev Europske zajednice kako bi se jugoslavenska kriza pokušala riješiti mirnim putem. Istoga dana kada je istekao moratorij na hrvatsku Odluku o samostalnosti, zrakoplovi JNA bombardirali su povijesnu jezgru Zagreba i Banske dvore u kojima je bilo smješteno tadašnje državno vodstvo na čelu s predsjednikom Franjom Tuđmanom. Zbog tih okolnosti te mogućih novih zračnih napada na Zagreb, povijesna je sjednica svih triju saborskih vijeća održana 8. listopada 1991. godine u Šubićevoj ulici 29 u Zagrebu.

Do stupanja na snagu novoga Zakona o blagdanima, spomendanima i neradnim danima u Republici Hrvatskoj 1. siječnja 2020., 8. listopada obilježavao se kao državni blagdan - Dan neovisnosti.

MALA ŠKOLA HRVATSKOGA JEZIKA I KULTURE U NOVOM VINODOLSKOM

Nakon dvije godine odlaganja zbog poznate svjetske zdravstvene situacije, ove smo godine konačno uspješno proveli projekt Ogranka Skopje Zajednice Hvata u Makedoniji pod nazivom "Mala škola hrvatskoga jezika i kulture". Ovo je drugi put da se ovaj projekt provodi u organizaciji Ogranka Skopje ZHRM, no za razliku od prvoga koji je proveden 2019. godine i kada je srušen rekord polaznika u Novom Vinodolskom od preko 120 djece (samo iz Makedonije je bilo oko 30 njih), ove godine nažalost, zbog nastale ekonomske krize, enormnih poskupljenja i smanjenog budžeta, samo je 13 polaznika hrvatske nastave u Makedoniji, moglo prisustvovati ovom projektu. Unatoč tome što je ovo projekt isključivo Ogranka Skopje, njegov Predsjednik Nenad Nemet je uvijek uključivao u sve školske programe i djecu iz ostalih ogranaka i drugih hrvatskih udruga iz cijele Makedonije. Ali, kao što sam rekao, zbog novonastalih neprilika, ovog su puta bila zastupljena samo djeca iz Skopja. Većina čitatelja je od ranije upoznata s ovim izuzetnom programom, ali za one koji ne znaju, evo par riječi o njemu. Od 18. do 29. srpnja 2022 godine, po 29-ti put održao se u Novom Vinodolskom tradicionalni program "Mala škola hrvatskoga jezika i kulture" u organizaciji Hrvatske matice iseljenika. Temeljni je cilj ovog programa da djeca uzrasta 9-16 godina, koja žive i obrazuju se izvan Hrvatske unaprijede svoje znanje hrvatskog jezika, te upoznaju kulturnu i prirodnu baštinu kraja u kojemu borave. Program škole se ostvaruje raznim kreativnim igraonicama-radionicama (jezična, novinarska, lutkarska, dramska, plesna, filmska, likovna i kulturološka), te nizom športskih, rekreativnih i zabavnih sadržaja pod nadzorom iskusnih i pouzdanih učitelja i voditelja. Ove godine mala škola brojala je 80 polaznika iz 14 europskih i prekooceanskih zemalja: SAD-a, Ujedinjenih Arapskih Emirata, Irske, Italije,

Španjolske, Ujedinjenog Kraljevstva (Sjeverne Irske, Škotske, Engleske), Luksemburga, Njemačke, Austrije, Švedske, Poljske, Makedonije, Crne Gore i Kosova. Nakon ovog uvodnog djela gdje sam ukratko opisao pojam i cilj ovoga programa, čitatelje Hrvatske riječi će sigurno zanimati i kako su se djeca provela u "Lijepoj našoj" i njihova iskustva u Maloj školi. Za djecu su se starali voditelj Nenad Nemet, predsjednik Ogranka Skopje ZHRM u ulozi organizatora ovog projekta i voditelj Marko Pavelić, nastavnik hrvatske nastave u Makedoniji. Neka su djeca bila iskusnija, jer im je ovo bio drugi, pa i treći put da pohađaju Malu školu, dok je većini ovo bio prvi put pa se u očima njihovih roditelja koji su ih došli ispratiti na autobusni kolodvor, dala primijetiti mala doza strepnje i bojaznosti, ali sasvim nepotrebno, jer su voditelji bili na visini zadatka, zahvaljući iskustvu i visokom stupnju odgovornosti. Naime, voditelj Nemet je već jednom vodio djecu u Novi Vinodolski, a voditelj Pavelić samo što je završio s istim ovakvim projektom u Ohridu. Krenuli smo 17. srpnja popodne redovnom autobusnom linijom Skopje-Zagreb, pa su voditelji imali veliku odgovornost da cijelo vrijeme putovanja imaju svu djecu na okupu i u vidokrugu. U Zagreb smo stigli u rano jutro i s obzirom da je odlazak za Novi Vinodolski s drugim autobusom bio određen za popodne, imali smo vremena za šetnju kroz Zagreb. Djeca su bila veoma radosna, a nekima od njih je to bio prvi put u glavnom gradu. Pa tako preko Importane Centra, Botaničkog vrta, Trga Kralja Tomislava, Trga Zrinjevca, Trga Bana Jelačića, Kaptola sa Zagrebačkom katedralom, tržnicom Dolac, kroz Kamenita vrata stigli smo do Markovog trga, no nažalost zbog zagrebačkog zemljotresa i Kaptol i crvka Svetoga Marka bili su zatvoreni.

Navečer smo stigli na naše odredište u predivnom dječjem odmaralištu Crvenoga križa grada Zagreba "Villa Rustica", a koje se nalazi na samoj obali mora s vlastitom plažom. Ove godine je smještaj djece iz Makedonije bio na nivou, jer smo dobili dvije sobe s najboljim pogledom na more. Hrana je i ove godine bila bez zamjerki. Bilo je tu raznovrsnog mesa, pizze, kolača, tjestenina, voća za užinu itd., a za repete nije bilo nikakvih problema. More je bilo predivno, možda malo hladnije za nas s juga, ali zato izuzetno čisto. Djeca su se stvarno divno provodila, dok su voditeljima Nenadu i Marku ispale oči, od budnog motrenja na svako dijete dok je u vodi, pa čak i na djecu iz ostalih država. Svaki dan je bio zanimljiviji od prethodnog. Najbitnije aktivnosti u danu bile su prijepodnevnne i popodnevnne radionice, a nakon njih, naravno, kupanje. Bilo je i raznih športskih i talent show natjecanja, gdje su djeca iz Makedonije pobijedila u plivanju, a u košarci su osvojili drugo mjesto. Ali moramo napomenuti da je Makedonija pobijedila u najvažnijem natjecanju, a to je urednost soba. Naime, svakoga jutra dok su djeca bila na radionicama komisija je ocjenjivala urednost svih soba i rezultate je javno objavljivala. Zadnjeg dana se proglašavala najurednija soba, a to je ove godine bila jedna od naših. Jedan od zanimljivijih događaja je bila vožnja brodom-katamaranom "Mali Marino" do obližnjeg gradića Selce, gdje su se djeca počastili sladoledima i sokovima.

Također, zahvaljući kulturnoj manifestaciji pod nazivom "Okolotorno", saznali smo puno o Novom Vinodolskom i obližnjim krajevima. Vidjeli smo Kaštel Frankopan sa kulom Kvadrac, gdje je 1288. godine napisan čuveni Vinodolski zakonik. Zakonik nije sačuvan u izvorniku, ali je najstariji sačuvani primjerak iz 16. stoljeća napisan glagoljicom i čuva se u Nacionalnoj sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu. Posjetili smo i rodnu kuću Ivana Mažuranića, prvoga hrvatskoga bana pučanina, zatim crkvu Sv. Filipa i Jakova iz 14. stoljeća i puno drugih zanimljivih spomenika i znamenitosti.

Kao i svake godine, program Mala škola zatvorio se sa završnom priredbom, gdje svi učenici u okviru svojih radionica izveli završnu točku. Pa je tako lutkarska radionica imala svoju predstavu, dramska također, plesna ima čak nekoliko nastupa, radovi filmske radionice prikazivali su se cijelo vrijeme na ekranima, dok su radovi likovne i kulturološke radionice izloženi u krugu paviljona, a posebno je veoma zanimljiva bila prezentacija hrvatskoga etno nakita.

Povratak kući je prošao bez problema, također redovnom linijom Zagreb-Skopje, a stigli smo u Skopje ujutro 30-og. Sva djeca su bila dobro, netko s koronom, ali najbitnije, vesela i ispunjenja s nezaboravnim iskustvom koje će dugo, dugo prepričavati.

Ovom prilikom bih se htio zahvaliti u moje ime, a i u Marka i sve djece, našoj divnoj Ladi Kanajet Šimić, rukovoditeljici odjela za školstvo, znanost i sport u HMI, godinama u ulozi glavnog organizatora ovog programa, na odličnom provedenom vremenu u Novom Vinodolskom i što nas je evo ponovo istrpjela. Također smo zahvalni i koordinadoru radionica Vedranu Iskri i cijeloj ekipi voditelja i animatora, a također i cijelom osoblju Ville Rustica za divne trenutke u Maloj školi. Također još jednom zahvala za sponzorstvo od strane Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan RH, jer bi bez njihove financijske potpore ovaj projekt bio neizvediv.



Na kraju možemo zaključiti da je projekt izrađen i proveden od strane Ogranka Skopje ZHRM pod naziv Mala škola hrvatskog jezika i kulture u potpunosti uspješan. Sva djeca su se vratila zadovoljna, sretna i puna divnih uspomena, s još većim poznavanjem hrvatskoga jezika, još boljim plivačkim tehnikama i s novim poznanstvima.



IZLOŽBA VIKTORA BRANDOLICE U SKOPJU

“Između sna i jave” naziv je nove izložbe mladog umjetnika hrvatskih korijena Viktora Brandolice otvorene u skopskoj Galeriji “KO-RA” 11 srpnja. Izložba je zajednička s već etabliranom umjetnicom Marijom Svetievom, dobitnicom 17 nagrada među kojima su i one inozemne.

O pojedinostima hrvatske nastave u Makedoniji nešto više nam je rekao profesor:

- Predstavljene grafike i fotografije koje su publiku posebice dojmile njegovom osebujnom metodom dorade, nadogradnje i pokusa kojima ostvaruje iznimne vizualne efekte posebice u dohvaćanju segmenata teksture i strukture. Izložba iznenađuje dojmom kompaktnosti harmonije međusobnog dijaloga koji odiše vibrantnošću vitalne energije pune poleta i optimizma koji nadvladava mrke fuge kojima se svijet današnjice sučeljava. Obilje optimizma i koloritne vedrine ostvaruje ugođaj da čitava atmosfera titra nadahnuta vitalnom energijom vektora dinamizma te se te dvije umjetničke autohtone cjeline i nadopunjuju u svojim izričajima.



Radovi Viktora Brandolice plijene autentičnošću fraktalnih segmenata kojima podcrtava značenje prirode i čovjekovu ovisnost o njoj kao jedinke koja je njezin nerazdvojjiv segment i značajan čimbenik u ovo doba sučeljavanja s graničnim iskušenjima njenog opstanka. U duhu Vivaldijeve partiture i dionice Ljeta radovi Brandolice ostvaruju u vizualizaciji bogato strukturirane pasaže pune mediteranskog ugođaja, vibrantne kolorature i melodike širokog spektra te harmonizirane game koja ostvaruje dojam homogene, kompaktne cjeline kao poveznice svih fragmenata - istaknula je otvarajući izložbu povjesničarka umjetnosti **Violeta Kalić**, stručna suradnica za vizualne umjetnosti, dizajn i arhitekturu J.U. Doma kulture Kočo Racin Skopje.

Viktor Brandolica je potomak obitelji skladatelja Ljube Brandolice, bake Vere primabalerine, oca Vlaha - poznatog umjetnika i fotografa i s mamine strane također umjetničke obitelji. Svoj dar nadograđuje školovanjem na Europskom Sveučilištu u Skopju gdje diplomira na Fakultetu za umjetnost i dizajn. Sudjeluje u brojnim projektima angažiranog karaktera kako sa samostalnom izložbom posvećenom holokaustu, tako i sudjelovanjem u skupnim tematskim izložbama angažiranog karaktera posvećenih očuvanju planeta Zemlje, Danu Europe' (Naša vizija za EU), kao i na izložbi posvećenoj Astoru Piazzoli i njegovom "Vječnom Tangu".

Viktor Brandolica razmišlja i o mogućnostima povratnika u Hrvatsku te, kako ističe, sveseljem očekuje predstavljanje izložbe u listopadu ove godine u novootvorenom Kulturno Informativnom Centru RS Makedonije u Zagrebu. Centar omogućuje kontinuirano predstavljanje brojnih makedonskih umjetnika - slikara, kipara, fotografa, konceptualnih umjetnika, glazbenika i mogućnost predavanja, projekcija filmskih ostvarenja, multimedijalnih projekata i koncerata komorne glazbe.

PREDSTAVLJANJE KNJIGE LJERKE TOTH NAUMOVE „ZJENICA BJEŽI OD ZJENICE“

Predstavljanje knjige hrvatsko-makedonske književnice Ljerke Toth Naumove „Zjenica bježi od zjenice“ održano je 23. svibnja u prostorijama Društva hrvatskih književnika(DHK) u Zagrebu i 24. svibnja u Splitu.

Projekt pod nazivom “Hrvatska knjiga za Hrvate izvan Hrvatske: Gradimo mostove pisanom riječju” u organizaciji Ogranka Skopje ZHRM, sastojao se od dva dijela. Prvi dio je odrađen u mjesecu studenome 2020. godine, kad je u Makedoniji gostovala hrvatska književnica Željka Lovrenčić, prilikom koje je promovirana Hrvatska Croatica. Nakon dvije godine odlaganja zbog Covid-19 situacije, konačno je, u mjesecu svibnju, proveden drugi dio projekta gdje je naša književnica Ljerka Toth Naumova gostovala u Zagrebu i Splitu, a cjelokupnu organizaciju predstavljanja njene posljednje knjige, organizirao je Predsjednik Ogranka Skopje ZHRM, Nenad Nemet. Voditeljica programa i recenzentica knjige „Zjenica bježi od zjenice”, dr sc. Željka Lovrenčić u svome obraćanju na predstavljanju knjige u prostorijama Društva hrvatskih književnika(DHK) 23. svibnja između ostalog je istaknula:

“ Ugljedna hrvatsko-makedonska poetesa Ljerka Toth Naumova ima zanimljivu dvojnju sudbinu. Bez ikakve dvojbe možemo je svrstati među književnike-mostove između svoje dvije domovine. Naime, ova vrsna pjesnikinja, esejistica i prevoditeljica na jednak način pripada hrvatskoj i makedonskoj kulturnoj sredini. A budući da piše na dva jezika – na hrvatskome i makedonskome ovdje možemo govoriti i o simetričnoj dvojezičnosti.

„Simetričnost“ prati gospođu Ljerku i na drugim životnim područjima – osim što je pjesnikinja i profinjena duša, ona je i magistrica ekonomije i stručnjakinja za financije. U njenome prepoznatljivome pjesničkom diskursu susrećemo se pak s mračnim i svijetlim tonovima, sa sjetom i nostalgijom, ali i s radosti i razdraganim

tonovima. Pjesme su i susret i buđenje, san i želja za životom. Tako se obojena nostalgijom zbiva čarolija pjesme, začaranost neizgovorenim koje u suglasju s osmišljenim, izgovorenim, naglašava misterij poezije. U najnovijoj zbirci stihova u prozi naslovljenoj „Zjenica bježi od zjenice“ Ljerka Toth Naumova nastavlja sa svojim već poznatim temama nostalgije, sjete, čežnje, uspomenama...

Recenzentica Lovrenčić završila je riječima: „U svakom slučaju, ova zrela i promišljena zbirka stihova u prozi Ljerke Toth Naumove navodi nas na razmišljanje o vlastitom postojanju i na preispitivanje naših životnih odluka“.

Potom se istaknuti hrvatski književnik Đuro Vidmarović osvrnuo na stvaralaštvo Toth Naumove i naglasio:“

Ljerka Toth – Naumova u javnosti je sve više poznata kao hrvatska književna, ali i kulturna veleposlanica u Skopju. Ona je, naime svojevrsni fenomen u književnosti jer je uspjela postići simetričnu dvojezičnost i s jednakom estetskom snagom ostvariti književni opus na makedonskom i hrvatskom jeziku. Ne samo što je pjesnikinja ona je esejistica i vrsna prevoditeljica. Zapravo u svim njezinim hrvatskim zbirkama kao crvena nit provlači se raspolovljenost lirskog subjekta između prošlosti i sadašnjosti, između matičnog naroda i naroda s kojim dijeli životnu sudbinu. Pjesnikinja poetski spaja svoje autentične vizije sjećanja, uspomena u emotivnom srazu s budućnosti. Ona kao pjesnikinja živi u ta dva entiteta i u sebi ih pokušava sjediniti u skladnu cjelinu, jer bi inače narušila vlastitu psiho stabilnost.



Unatoč svemu, u zbirci “Zjenica bježi od zjenice” autorica komponira svoja emotivna i estetska promišljanja u ciklusima: “Razdoblje razdijeljeno“, „Pulsira otpozdrav jezerski“ i „Čekanje noćnih ura“. Moto su im riječi Josipa Bodolića, Slavka Mihalića i Silvija Strahimira Kranjčevića iz pjesme „Noći“.

Vidmarović je zaokružio pjesnički osvrt autorice: “Knjiga koju smo predstavili dugo će sjati na našem književnom nebu, a njezina autorica vršiti časnu dužnost veleposlanice hrvatske kulture, ali i veleposlanice dobre volje.”

Predstavljanje je nastavljeno kratkim govorom autorice Ljerke Toth Naumove i čitanjem stihova. Svečanom programu pridružio se i Nenad Nemet ,predsjednik Ogranka Skopje ZHRM, osvrtom na doprinos Ljerke Toth Naumove radu ZHRSM i očuvanju hrvatskoga jezika i kulture u Makedoniji.

Na pjesničkom susretu u DHK u Zagrebu susret je uvećao i veleposlanik Makedonije u RH, NJ. E. Milaim Fetai, predstavnici iz Hrvatske matice iseljenika, Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan RH, književnici, znanstvenici i Makedonci u Hrvatskoj.

Promocija knjige u organizaciji nakladnika “Naklada Bošković“ nastavljena je 24.svibnja u Splitu u Franjevačkom samostanu sv. Frane u Splitu na Trgu Franje Tuđmana.

O knjizi su govorili: Đuro Vidmarović, Nenad Nemet i autorica. Voditelj programa bio je Zoran Bošković. Susret je nastavljen razgovorom s autoricom i druženjem uz kavicu na obali mora.

Riječ je o zbirci pjesama u prozi, osamnaestoj knjizi ove autorice, članice DHK, Društva pisaca Makedonije i Društva književnih prevoditelja.

Zbirka „Zjenica bježi od zjenice“ nakladničko je izdanje hrvatskog nakladnika „Naklade Bošković“ iz Splita i „Akadenskog pečata“ nakladnika iz Skopja.

Recenzentice knjige su: dr.sc.Željka Lovrenčić i Ljerka Car Matutinović, urednik Đuro Vidmarović, a naslovnicu je dizajnirao Dubravko Naumov, akademski slikar koji živi u Torontu.

Knjiga je objavljena uz financijsku potporu Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan RH.

HRVATSKE PJESNIKINJE NA STRUŠKIM VEČERIMA POEZIJE

U okviru ovogodišnje međunarodne manifestacije koja se po 61. put održala na obali Ohridskog jezera i na glasovitom Mostu pjesničkih susreta, a koja se tradicionalno održava pored rijeke Drim u Strugi, među brojnim aktivnostima posebna je večer posvećena hrvatskim pjesnikinjama.

U okviru tradicionalne manifestacije “Struške večeri poezije 2022” održane su brojne priredbe i pjesnički nastupi, portreti istaknutih pjesnika i laureata, promovirana je “PANORAMA SUVREMENIH HRVATSKIH PJESNIKINJA” kao dvobroj 49-50 u časopisu “Književno žitije/Književni život” u kojem su izborom pjesama i svojim životopisima na makedonskom jeziku predstavljene aktualne i nagrađivane hrvatske pjesnikinje - predstavnice različitih generacija, žanrova i svjetonazora. Među njima su:

Lidija Bajuk, Gordana Benić, Vesna Biga, Enerika Bijač, Ana Brnardić, Diana Burazer, Dagica Vranjić, Golub, Marija Dejanović, Lana Derkač, Dunja Detoni Dujmić, Maja Kučenić Đerak, Stanka Đurić, Anka Žagar, Diana Rosandić Živković, Darija Žilić, Sonja Zubović, Dorta Jagić, Božica Jelušić, Emilija Kovač, Andrijana Kos Lajtman, Sanja Lovrenčić, Sonja Manojlović, Irena Matijašević, Ljerka Car Matutinović, Vanda Mikšić, Ljerka Toth Naumova, Sibila Petlevski, Monika Herceg, Ana Horvat, Ružica Cindori, Ivana Šojat i fotograf Željko Vrhovski.

Ta važna zbirka nagovijestila je i nove projekte u okviru intenzivirane suradnje između dviju zemalja, Republike Hrvatske i RS Makedonije, u cilju zajedničkih interdisciplinarnih projekata koji objedinjuju stih, zvuk, boju, fotografiju i druge vizualne medije, a koji imaju za cilj inicirati i nove forme interpretacije, nadahnute pjesničkom riječi, metaforama i simbolima, inspiriranim kako tradicijom, tako i silogizmima avangardnog pjesništva te nagovještavaju i slikarske interpretacije neposredno inspirirane tim stihovima - slikara Republike Hrvatske i RS Makedonije.

Manifestacija je svečano zatvorena 28. kolovoza 2022. na Mostu poezije s pjesničkim čitanjem i uručivanjem nagrada.



POSLOVNI FORUM GOSPODARSKIH KOMORA HRVATSKE I MAKEDONIJE U ZAGREBU



Potpredsjednik Makedonske Vlade zadužen za gospodarska pitanja, koordinaciju gospodarskih resora i investicije **Fatmir Bitiqi** krajem rujna prisustvovao je i obratio se poslovnem forumu s gospodarskim komorama RS Makedonije i Republike Hrvatske.

Poslovni forum organizirali su Veleposlanstvo Makedonije u Zagrebu, Hrvatska gospodarska komora i Makedonsko-hrvatski poslovni klub te predstavnici Gospodarske komore Sj. Makedonije, Gospodarske komore Sjeverozapadne Makedonije, Unije gospodarskih komora, kao i veliki broj tvrtki iz obje zemlje.

Bitiqi je istaknuo da je Hrvatska, kao država članica, dio jedinstvenog tržišta EU-a kojem naša zemlja teži, kao da su, dok se pripremamo za ulazak u EU, mnogi standardi već usklađeni s onima Europske unije. Dodao je kako ćemo iskustva koja Hrvatska ima uzeti kao pouku za bržu integraciju naše zemlje.

“Sjajno je što danas ovdje imamo predstavnike komora za koje vjerujem da mogu intenzivirati suradnju između gospodarstva u Hrvatskoj i Makedoniji jer će formaliziranim pristupom s obje strane biti veća dvosmjerna komunikacija i uvjeren sam da će biti plodonosna jer se sustavnim i temeljitim artikuliranjem zahtjeva kompanija mogu pronaći odgovarajuća rješenja za prevladavanje izazova”, zaključio je Bitiqi.

Na poslovnem forumu predstavnici ureda potpredsjednika Makedonske Vlade Bitiqija okupljenima su održali prezentaciju o mogućnostima i uvjetima ulaganja u RS Makedoniju.

HRVATSKI NOGOMETNI PRVAK „DINAMO“ GOSTOVAO U SKOPJU U OKVIRU PRVOG KOLA „UEFA – LIGE PRVAKA“



U okviru prvog kola “UEFA Lige Prvaka”, sastali su se Hrvatski nogometni prvak “Dinamo” iz Zagreba i Makedonski nogometni prvak FC Shkupi. Prvi ogled u Zagrebu je završio rezultatom 2:2, a revanš je odigran 27. srpnja na Nacionalnoj Areni “Todor Proeski” u Skopju, gdje je Dinamo slavio pobjedu 1:0 golom Makedonskog reprezentativca u dresu Dinama, Arijana Ademija.

Porazom od zagrebačkog Dinama, Makedonski prvak FC Shkupi je završio nastup u Ligi prvaka, dok je hrvatska momčad nastavila natjecanje u trećem kolu europske nogometne elite, i danas je dio Elitne grupne faze UEFA Lige Prvaka. Nimalo se nisu osramotili “golubovi” sa Čaira jer su se sučelili s znatno nadmoćnijim i iskusnijim suparnikom. Utakmicu je odlučila neopreznost domaće obrane i pogodak početkom drugog poluvremena.

“U prvom poluvremenu, dominirajući terenom, pokušali smo doći na pozitivu i stvorili smo 3 prilike, ali nismo zabili gol. Teško je igrati protiv domaćina koji imaju duboku igru, onda su nam odbijanja u zoni stvarala dosta problema i osim jednog ubačaja nisu imali izglednih prilika u prvom poluvremenu. Ipak, uspjeli smo zabiti gol i na kraju, kada se analiziraju obje utakmice, zaslužno idemo dalje,” rekao je Ante Čačić, trener NK Dinamo Zagreb.



ETNO SASTAV “AFION” IZ ZAGREBA NA “SKOPSKOM LJETU”



U sklopu tradicionalne manifestacije “Skopsko ljeto 2022”, na Fakultetu likovnih umjetnosti u “Sulicima”, 25. srpnja 2022. godine gostovao je etno sastav “AFION” iz Zagreba.

Članovi etno sastava “Afion” su Lidija Dokuzović-vokalistica, Danijel Maoduš-gitara, Aleksandar Joveveski kaval i tambura, Jesper Nordeberg - kontrabas i Ratko Dautovski - na perkusijama. Koncert je privukao značajnu pažnju skopske publike ovog ljeta.

AKTIVNOSTI UDRUGE MAKEDONSKO-HRVATSKO DRUŠTVO - HRVATSKI KULTURNI CENTAR „MARKO MARULIĆ“- BITOLA

Povodom obilježavanja spomendana “Dana Hrvatskog sabora”, dana 08. Listopada, Udruga Makedonsko-Hrvatsko Društvo - Hrvatski Kulturni Centar, „Marko Marulić“-Bitola, već tradicionalno organizira kulturne događaje.

Ove godine organizira se Predavanje o hrvatsko-makedonskim kulturnim i umjetničkim vezama 20.stoljeća, gostiju iz Republike Hrvatske: Branke Bezić-Filipović i dr.sc.Josipa Lasića.

Istovremeno, organizira se I kazališna predstava “Neko mi e mak’o Sako” po motivima komedije S.Stretieva, a u izvedbi “Piccolo Teatra” s Otoka Hvara, redatelja Michaela Babiaka.



LJEPOTE HRVATSKE



KOPRIVNICA



TROGIR